Ны мылъкур къызэрaIышъухын ыкIи зыпэIужъугъэхьан шъулъэкIыщтыр

Сабыйхэр зэрыс унагъохэм къэралыгъо IэпыIэгъу тедзэ ятыгъэным тегъэпсыхьагъэу 2007-рэ илъэсым ищылэ мазэ къыщыублагъэу Урысыем ны (унэгъо) мылъкур щагъэфедэу рагъэжьагъ. ЯтIонэрэ сабый къызыфэхъугъэ е зыпIунэу зыштэгъэ унагъохэр, кIэлэцIыкIуитIу е ащ ехъу зэрыс унагъохэу джыри сабый къызэрыхъуагъэхэр ары ащ фэдэ IэпыIэгъу зэратынэу зытефэхэрэр. Инфляцием зыкъызэриIэтырэм елъытыгъэу ны (унэгъо) мылъкур илъэс къэс индексацие ашIы. 2011-рэ илъэсым ны мылъкур сомэ мин 365,7-рэ хъугъэ.

ЯтIонэрэ е ащ къыкIэлъыкIорэ сабыим ыныбжь илъэсищ зэрикъугъэм епхыгъэу Адыгеим щыпсэурэ унэгъо 204-мэ сомэ миллион 66-рэ хъурэ ны (унэгъо) мылъку къызыфагъефедагъ. Ащ щыщэу унэгъо 201-мэ япсэукIэ амалхэр нахьышIу шIыгъэным, унэгъуищмэ кIалэхэм яегъэджэн ар апэIуагъэхьагъ.

Урысые Федерациемэ пенсиехэмкIэ и Фонд и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм къызэритыгъэмкIэ, 2007-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу 2010-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м нэс Адыгеим щыпсэущтыгъэ унагъохэм ятIонэрэ, ящэнэрэ ыкIи ахэм якъакIэлъыкIорэ сабыйхэу нэбгырэ 11805-рэ къарыхъуагъ. А уахътэм къыкIоцI республикэм щыпсэущтыгъэ унэгъо 10220-мэ ны мылъкум тельытэгъэ сертификатхэр къаратыгъэх. Ащ фэдэ сертификат зиIэхэм 2009-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу амал яIэ хъугъэ мыщ фэдэ мылъкур ясабый ныбжь илъэсищ имыкъуз псэукIэ амалэу яIэхэр нахьышIу шIыгъэным пае чIыфэу къаIахыгъэхэм ягъэгъужьын пэIуагъэхьанэм. Джащ тетэу республикэм ис унэгъо 1035-мэ сомэ миллион 327,8-рэ аратыгъ.

Адыгеим и Президентэу ТхьакIущынэ Асльан ны мылъкур социальнэ хэхъоныгъэм изы лъэныкъо шъхьаIэу, къэралыгъом кIэлэцIыкIухэм яIофыгъохэм екIолIэкIакIэу афыриIэр ащ дэгъоу къыщыпхьагъоу ельытэ.

— Урысые Федерациемэ и Президентэу Дмитрий Медведевым Федеральнэ ЗэIукIэм фигъэхьыгъэ Тхыгъэм демографием ылъэныкъокIэ Урысыем хэхъоныгъэ егъэшIыгъэныр Іофыгъо шъхьаIэу щилъытэзэ, ащкIэ шIэгъэн фаеу игъоу ылъэгъухэрэр къыщыриIотыкIыгъэх. Демографием ылъэныкъокIэ Іофхэм язытет нахьышIу хьоу зэрэфежьагъэр къызэтемыгъэуцогъэным, сабый зэрыс унагъохэм IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэным апае амалэу щыIэр зэкIэ гъэфедэгъэн зэрэфаер къэралыгъом ипащэ хигъэунэфыкIыгъ. МышкIэ лъэныкъо пстэуми — IофшIэпIэ чIыпIэхэм язэхэщэни, хэбзэIахь политикэ тэрэзым изехьани, унэ ягъэгъотыгъэным епхыгъэ Іофыгъом изэшIохьини, псауныгъэм икъэухьумэн фэгъэзэгъэ лъэныкъом, гъэсэныгъэм зягъэушъомбгъугъэными мэхьанэшхо яI. Тиреспубликэ щыпсэурэ бзылъфыгъэхэм амалэу аIэкIэлъыр зэкIэ унэгъо кIоцIыми, IофшIапIэми къыщызэфагъефедэнымкIэ ищыкIагъэхэр шIэгъэным Адыгеим ипащэхэм анаIэ тырагъэты.

БэмышIэу республикэм и Президент Адыгеим и Законэу «Къэралыгъо, муниципальнэ мылъкум хэхьэрэ чIыгу Іахьхэр ыпкIэ хэмылъэу яунаеу защыратырэр лъэхьанхэм яхьылIагъ» зыфиIорэм кIэтхагъ. Урысые Федерациемэ и Тхыгъэу Федеральнэ ЗэIукIэм фигъэхьыгъэм щигъэнэфэгъэ пшъэрылъхэр — республикэм исхэм унэмкIэ яIофхэм язытет нахьышIу шIыгъэныр — гъэцэкIэгъэнхэм пай зигугъу къэтшIыпхэ законыр Адыгеим иминистрэхэм я Кабинет къызкIигъэхьазырыгъэр.

Адыгеим иIэшъхьэтетхэм республикэм имуниципальнэ образованиехэм ащыпсэухэрэм зэIукIэхэр адашIыхэ зыхьукIэ, ны (унэгъо) мылъкум игъэфедэн епхыгъэ упчIэхэр бэрэ къащаратхэу къыхэкIы. Ащ епхыгъэу Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-къулыкъурэ Урысые Федерациемэ пенсиехэмкIэ и Фонд Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэрэ мы Іофыгъом фэгъэхьыгъэ материалэу къагъэхьазырыгъэм нэIуасэ шъуфэтэшIы.

Ны (унэгъо) мылъкум фэгъэхьыгъэу шъушIэн фаер

Ны (унэгъо) мылъкур зэратынэу зытефэрэр 2007-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м яуж ятIонэрэ сабый къызэрыхъухьэгъэ унагъохэр е ящэнэрэ ыкIи ащ къыкIэлъыкIорэ сабыйхэр къызыфэхъугъэхэр ары, ятIонэрэ кIэлэцIыкIур дунаим къызытехьэм ащ фэдэ мылъку къаIэкIэхьаным ифитыныгъэ къязытырэ тхылъыр ахэм зэхамыгъэуцогъагъэмэ.

Джыри зымыгъэфедагъэхэмкIэ 2011-рэ илъэсым ны мылъкур сомэ 365698-рэ чапыч 40-рэ хъущт. Сертификатхэр къызэратыгъэхэу мылъкум щыщ Іахь зыгъэкIодыгъэхэмкIэ инфляцием зыкъызэриIэтырэм елъытыгъэу ахъщэу къафэнэжьыгъэм къыхэхьощт.

* ны (унэгъо) мылъкур зэзакъу ныIэп къаэрараторэр;

* ны (унэгъо) мылъкур къэралыгъом индексацие зэришIырэм пае сертификатыр зэблахъунэу ищыкIагъэп;

* ятIонэрэ (ящэнэрэ е ащ къыкIэлъыкIорэ сабыйхэр) къазыфэхъурэ нэуж ны (унэгъо) мылъкум тельытэгъэ къэралыгъо сертификатыр къаратыным зыщыкIэлъэIухэрэ тхылъыр пенсиехэмкIэ Фондым сыдигъуи IэкIагъэхьан алъэкIыщт, ащкIэ пIэлъэ гъэнэфагъэ щыIэп;

* илъэсищ зытешIэрэ нэуж зыщыфэехэ уахътэм ны (унэгъо) мылъкур е ащ щыщ Іахьыр зэрагъэфедэщтым ехьылIэгъэ лъэIу тхылъыр аIэкIагъэхьан алъэкIыщт. Ау ятIонэрэ сабыим ныбжь илъэсищ имыкъуз ны мылъкур чIыфэ щъхьаIэу ателым игъэгъужьын, ипотекэ чIыфэм, унэм ишIын пае чIыфэу къаIахыгъэм атехьорэ процентхэм ятыжьын пэIуагъэхьан алъэкIыщт;

* физическэ лицэхэм яхахъохэм атыралъхьэрэ хэбзэIахьым фэдэ ны (унэгъо) мылъкум тыралъхьэрэп;

* ны (унэгъо) мылъкур сабыир арэп, ны-тыхэмрэ унагъомрэ ары зэратырэр. Унагъом ис пстэуми яшIоигъоныгъэхэр къыдалыгъэхэзэ ащ фэдэ мылъкур агъэфедэн фае;

* цIыфыр зыщыщыр къэзыушыхьатырэ документ къызэгъэльагъэкIэ ары ныIэп сертификатыр зыпхырыкIырэр. Сертификатым кIуачIэ имыIэжь зыхъурэр ар зием идунай зихъожьыкIэ е къэралыгъо IэпыIэгъу тедзэ къыратыным ифитыныгъэ зышIокIодыкIэ ары. Сертификатыр зычIанэкIэ, ащ идубликат ПФР-м ичIыпIэ орган къащыIахьжьын алъэкIыщт;

* сертификат къаратыным пае зыщыпсэухэрэ, зыдэщыIэхэ чIыпIэмкIэ ПФР-м ичIыпIэ орган зыфагъэзэн алъэкIыщт;

* сертификат къаратыным зыщыкIэлъыIухэрэ тхылъымрэ документхэмрэ яцыхьэшIэгъэу цIыфыр яIэпыIэгъоу е почтэкIэ ПФР-м ичIыпIэ орган IэкIагъэхьанхэ алъэкIыщт.

Хэта ны (унэгъо) мылъку къыратыным ифитыныгъэ зиIэр?

* Урысые Федерациемэ игражданствэ зиIэ бзылъфыгъэу 2007-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м яуж ятIонэрэ е ащ къыкIэлъыкIорэ сабый къызыфэхъугъэр (кIэлэцIыкIур къокIэ е пхъукIэ зыштагъэр);

* Урысые Федерацием игражданствэ зиIэ хъулъфыгъэу ятIонэрэ е ащ къыкIэлъыкIорэ сабыйхэр изакъоу къокIэ е пхъукIэ зыштагъэр — ахэр къокIэ е пхъукIэ зэриштэрэм екъылIэгъэ унашъоу судым ышIыгъэм 2007-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу хэбзэ кIуачIэ иIэ хъугъэмэ;

* Урысые Федерацием игражданствэ иIэ-имыIэм емылъытыгъэу сабаим ятэ (сабыир къокIэ е пхъукIэ зыштагъэм) — сабыйхэр къызыфэхъугъэ (къокIэ е пхъукIэ зыштэгъэ) бзылъфыгъэм идунай зихъожьыкIэ, джащ фэдэу ны (унэгъо) мылъкур къыIэкIэхьаным ифитыныгъэ сабыир нахьыбэрэ ыпIэн фимытыжьэу хабзэм унашъо ышIэу, ащ ышIэзэ сабыим (сабыйхэм) бзэджэшIагъэ зэрадызэрихьагъэм пае къэралыгъо IэпыIэгъу тедзэ къыратыным ифитыныгъэ зышIокIодыкIэ;

* зыныбжь имыкъугъэ кIэлэцIыкIур е зыныбжь илъэс 23-м нэмысыгъэ кIэлэцIыкIоу еджэрэр — тым (сабыир къокIэ е пхъукIэ зыштагъэм) е бзылъфыгъэм Федеральнэ законым къыщыдэлъытэгъэ лъэхъанхэм къэралыгъо IэпыIэгъу тедзэ аратыным ифитыныгъэ зашIокIодыкIэ.

Ны (унэгъо) мылъку къаIэкIэхьаным ифитыныгъэ зэряIэр къыгъэшыпкъэжьэу къэралыгъо сертификат къаратыным.

Сертификатыр сыдэущтэу къаIыпхыщта?

* сабыир къызэрэхъугъэм (къокIэ е пхъукIэ зэраштагъэм) ехьылIэгъэ свидетельствэр ЗАГС-м къащыIахьын фае;

* ны (унэгъо) мылъкум телъытэгъэ къэралыгъо сертификатыр къаратыным зыщыкIэлъэIухэрэ тхылъыр Урысые Федерациемэ пенсиехэмкIэ и Фонд ичIыпIэ орган нэу зыщыпсэухэрэ ащ ехьылIэгъэ документхэр: къызэрэхъугъэм ехьылIэгъэ свидетельствэу ащ янэ-ятэхэм яграждан-ствэ зыщыхэгъэунэфыкIыгъэр е сабыим игражданствэ ехьылIагъэу паспорт-визэ къулыкъум иштамп зытетыр;

* къэралыгъо пенсионнэ страхованиемкIэ страховой свидетельствэр.

Ны мылъкур зыпэIуагъэхьан алъэкIыщтыр

Ны мылъкур Іэрылъхьэу аратырэп.

ЯтIонэрэ, ящэнэрэ ыкIи ащ къыкIэлъыкIорэ сабыир къазыфэхъугъэ (къокIэ е пхъукIэ заштэгъэ) нэуж илъэсищ нахь макIэ темышIэу ны мылъкур е ащ щыщ Іахьыр къызыфагъефедэн алъэкIыщтэп. Ау ны мылъкур ипотекэ чIыфэхэм ягъэгъужьын пэIуагъахьэмэ хьущт. 2009-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м щегъэжьагъэу ащ фэдэ фитыныгъэ щыIэ хьугъэ.

Ны мылъкур зэрэщытэу е ащ иIахь мыщ фэдэ лъэныкъохэм апэIуагъэхьан алъэкIыщт:

ПсэукIэ амалэу яIэр нахьышIу шIыгъэным (зыщыпсэущтхэ унэм икъэщэфын е ишIын);

сабыим гъэсэныгъэ егъэгъотыгъэным;

ныжкIэ бзылъфыгъэм пенсиеу къыратыщтым щыщ Іахьым изгъэуIун.

2006-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 256-р зытетэу «Сабыйхэр зэрыс унагъохэм къэралыгъо IэпыIэгъу тедзэ ягъэгъотыгъэным ехьылIагъэ» зыфиIорэм къызэрэдилытэрэмкIэ, ны (унэгъо) мылъкум тельытэгъэ къэралыгъо сертификатыр къызэратыгъэхэу Урысые Федерацием щыпсэухэрэм ны мылъкум щыщэу зэтыгъокIэ сомэ мин 12 къаIахьи алъэкIыщт.

IыпшъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ Федеральнэ законым диштэу ны мылъкур япсэукIэ амалхэр нахьышIу шIыгъэным пIэуагъэхьан алъэкIыщт:

* унэу къащэфырэм;

* Іахьзэхэлъ псэолъэшIыным зэрэхэлажьэхэрэмкIэ зэзэгъыныгъэм къыщыдэлъытэгъэ уасэм итын;

* унэе унэм ишIын (игъэкIэжьын);

* апэрэ взносэу ыкIи (е) пай взносэу атырэм;

* унэ зэращэфыщт е зэрашIыщт чIыфэ (ипотекэ чIыфэри мыщ къыхиубытэу) къаIахы зыхьукIэ апэрэ взносэу атырэм;

* чIыфэ шъхьаIэм игъэгъужьын, унэ ращэфынэу е рашIынэу къаIахыгъэ чIыфэм (ипотекэ чIыфэри мыщ къыхиубытэу) техьорэ процентхэм ятыжьын.

2010-рэ илъэсым бдзэогъум и 28-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 241-р зытетэу «Урысые Федерацием изакъоныгъэхэр афэшIыгъэнхэм ыкIи ны (унэгъо) мылъкум къыхахызэ зэтытыкIэ ахущэ зэрараторэ шIыкIэм яхьылIагъ» зыфиIорэм 2010-рэ илъэсым шышъхьэIум и 2-м кIуачIэ иIэ хъугъэ. Ащ тетэу подряднэ псэолъэшI организациехэр къызэдырамыгъаIэхэу унэм ишIын (игъэкIэжьын) пае ны (унэгъо) мылъкур къызфагъефедэн алъэкIыщт.

Урысые Федерациемэ и Правительствэ 2010-рэ илъэсым шэкIогъум и 27-м ышIыгъэ унашъоу N 937-р зытетэу «Ны (унэгъо) мылъкур е ащ щыщ Іахьыр псэукIэ амалхэр нахьышIу шIыгъэным зэрэпэIуагъэхьэрэ ШIыкIэу N 862-р зытетэу 2007-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 12-м аштагъэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм ехьылIагъ» зыфиIорэм 2010-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 8-м кIуачIэ иIэ хъугъэ. Мы унашъомкIэ псэукIэ амалхэр нахьышIу шIыгъэныжкIэ ны мылъкур къызэрэзыфагъефедэрэ шIыкIэм зэхъокIыныгъэхэр фашIыгъэх.

Сертификатхэр зиIэхэм джы ялъэIу тхылъ Урысые Федерацием пенсиехэмкIэ и Фонд ичIыпIэ орган рахьылIэн залъэкIыщтыр ятIонэрэ е ащ яуж къикIыр сабыим ныныбжь илъэсищ зикъукIэ ары. ЯлъэIу къазыфагъэцэкIэрэ зяшъхьылIэгъэ нэуж мэзитIум къыкIоцI щакIом исчет ахьщэр рагъэхьащт.

Программэу «Унэгъо ныбжькI» зыфиIорэм къыхиубытэу къаIахыгъэ чIыфэр ны мылъкумкIэ агъэгъужьын алъэкIыщта?

АльэкIыщт, чIыфэ зэзэгъыныгъэу (кредит договорэу) ар щытмэ ыкIи унэм е фэтэрым икъэщэфын ар зэрэфытегъэпсыхьагъэр къыщеIомэ. НэмыкI документхэм ягъусэу договорым зигугъу къыщашIырэ унэр яунэе мылькоу зэрэщытым ехьылIэгъэ свидетельствэр яшъхьылIэн фае. Ау программэу «Унэгъо ныбжькI» зыфиIорэм тетэу договорхэр зэхагъэуцо зыхъукIэ, «амыгъэкощырэ мылькум икъэщэфын пае» зыфиIорэ гущыIэхэр загъорэ ратхэхэу мэхъу. Ащ фэдэу зыхъукIэ, унэм икъэщэфын чIыфэр зэрэпэIухьащтымкIэ банкым зэзэгъыныгъэ тедзэ дашIын фае.

Ны мылъкумкIэ а зы уахътэм чIыфитIу (ипотекэ чIыфэмрэ унэм ишIын пае къаратырэ чIыфэмрэ) агъэгъужьын алъэкIыщта?

Ары, ащ фэдэ амал щыI. Ны мылъкур зыпэIуагъэхьан алъэкIыщт чIыфэ пчъагъэмкIэ законым зи къыщаIуагъэп.

Сертификат зиIэ бзылъфыгъэм ишъхьэгъусэ фэтэр зэрищэфыщт чIыфэ къаIихыным пае ишIугуащэ ифэтэр щэсэу ягитыгъ. Ны мылъкумкIэ ащ фэдэ чIыфэр ащ ыгъэгъужьын ильэкIыщта?

Ары, ылъэкIыщт. 2006-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 256-р зытетэу «Сабыйхэр зэрыс унагъохэм къэралыгъо IэпыIэгъу тедзэ ягъэгъотыгъэным ехьылIагъ» зыфиIорэм ны мылъкур зыпэIухьащт чIыфэм щэсэу фашIыгъэ амыгъэкощырэ мылъкур зиен фаемкIэ зи щыгъэнэфагъэп.

Ны мылъкур къызфагъэфедэным зыщыкIэлъэIухэрэ тхылъым игъусэу чIыфэкIэ къащэфыгъэ фэтэрым ны-тыхэмрэ кIэлэцIыкIухэмрэ зэрыщызэдэпсэухэрэр зэрытхэгъэ документ шIокI имыIэу аIэкIагъэхьан фая?

Хьау, ащ фэдэ тхылъ аIэкIамыгъахьэми хъущт. Ны мылъкур къызыфагъефедэным пае зигугъу къэтшIыгъэ фэтэрым ны-тыхэмрэ кIэлэцIыкIур еджапIэм зэрыс унагъохэм къыкIоцI щыщ Іахьыр зыпэIуагъэхьан алъэкIыщт.

Унэгъо зэтIуазэ къихьухьагъэмэ, ахэм язэу хэта ны мылъкур зытефэрэр? А ахъщэр фэдитIукIэ нахьыбэ мэхъуа?

Ны мылъкур зэратырэр сабыир арэп, нахьыбэрэмкIэ ныр ары. Ахъщэр фэдитIукIэ нахьыбэ хъурэп.

Пенсиеу къаратыщтым хахъо фэхъунэу аIэкIагъэхьэгъэ ны мылъкум къырагъэзэжьын ильэкIыщта?

Ары, ащ къырагъэзэжьын алъэкIыщт. Ащ пае пенсиер афамыгъэуцузэ ягуохлъ зэрэзэблахьугъэм ехьылIэгъэ лъэIу тхылъыр Урысые Федерацием пенсиехэмкIэ и Фонд IэкIагъэхьан фае.

ЛъэIу тхылъыр заIэкIагъэхьэгъэ нэуж ны мылъкур зыпэIуагъэхьан алъэкIыщт ишIын пае ны мылъкур къызыфагъефедэн алъэкIыщта?

Ары, ны мылъкур къызыфигъэфедэзэ ар апшъэрэ еджапIэм щеджэн ильэкIыщт ятIонэрэ сабыим ныныбжь илъэсищым нэсыгъэмэ.

ЯтIонэрэ сабыир ежьхэм къахэмыкIыгъэу къокIэ е пхъукIэ аштагъэмэ, ны (унэгъо) мылъку ахэм аратынэу атефа?

ЯтIонэрэ, ящэнэрэ е ахэм къакIэлъыкIорэ сабыир къокIэ е пхъукIэ зыпIунэу зыштагъэхэми ны (унэгъо) мылъку атефэ. Къэралыгъо IэпыIэгъу тедзэ ахэм аратыным ифитыныгъэ яIэ зыхъурэр ятIонэрэ, ящэнэрэ е ахэм къакIэлъыкIорэ сабыир къокIэ е пхъукIэ заштэгъэ мафэм щегъэжьагъэу ары. Ащ ыуж илъэсищ зытешIэкIэ, ахэм ны мылъкур къызыфагъефедэн алъэкIыщт.

2007-рэ илъэсым тиунагъо ипотекэ чIыфэ къыштагъэу 2008-рэ илъэсым ятIонэрэ сабый къытфэхъугъ. Ны (унэгъо) мылъкоу къыттефэрэмкIэ а чIыфэр дгъэгъужьын тлъэкIыщта?

Ары, шъуипсэукIэ амал нахьышIу хъуным пае чIыфэу къэштъуштагъэми, ятIонэрэ сабый къышъуфэмыхъузэ чIыфэу къаIашъухьагъэми ягъэгъужьынкIэ ны мылъкур къызфэжъугъэфедэн шъулъэкIыщт. Ау ащ фэдэ ны мылъкукIэ кIэщэфырэ унэр нытхэми кIэлэцIыкIухэми зэдырямылъкоу зэрэщытыр къэзыушыхьатырэ тхылъ жъугъэпсын фае. Ипотекэ чIыфэм игъэгъужьын ны мылъкур пэIугъэхьэгъэным зыщыкIэлъэIухэрэ тхылъыр аIэкIаГъахьэ зыхъукIэ, зыгорэкIэ унагъом исхэм унэр зэдырямылъкоу зэрэщытыр къэзыушыхьатырэ тхылъыр джыри амыгъэхьазырыгъэмэ, ащ фэдэ тхылъ зэрагъэпсыщтымкIэ Іуагъэ зыщатырэ тхылъэ къагъэнэн фае.

ЯтIонэрэ сабыеу 2006-рэ илъэсым ыкIэхэм адэжь къэхъугъэм пае ны (унэгъо) мылъку арата?

Хьау, ятIонэрэ е ащ къыкIэлъыкIорэ сабыир 2007-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу 2016-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м нэс къызэлъызыубытырэ уахътэм къэхъугъэмэ ары ныIэп ны мылъку къаратыным зыщыкIэлъэIухэрэ тхылъыр заIэкIагъахьэрэр.

Ны (унэгъо) мылъкур къызыфагъефедэным зыщыкIэлъэIухэрэ тхылъым ишIын пае ны мылъкур гъэсэныгъэм иIофхэр пэIуамыгъэхьажьын алъэкIыщта?

Ары, алъэкIыщт. Ащ пае ны мылъкур нахьыбэрэ къызэрэзыгъэхьэрэ къызэрэзыдилытэрэ тхылъымрэ кIэлэцIыкIур еджапIэм зэрыс унагъохэм къэзыушыхьатырэ документымрэ пенсиехэмкIэ Фондым ичIыпIэ орган IэкIагъэхьанхэ фае. Ащ фэдэ тхылъыр зырахьылIэрэ мазэм къыкIэлъыкIорэ мазэм иапэрэ мафэ щегъэжьагъэу нахьыбэрэ ны мылъкур афагъэкIожьыщтэп.

Ны мылъкур Іахь-Іахьэу гъэсэныгъэм изэгъэгъотыни, псэукIэ амалхэр нахьышIу шIыгъэнми апэIуагъэхьан алъэкIыщта?

Ары, законым къызэрэдилытэрэмкIэ, а зы уахътэм ны (унэгъо) мылъкур лъэныкъо заулэм апэIуагъэхьан алъэкIыщт.

ЯтIонэрэ кIэлэцIыкIур арамырэу, апэрэр ны мылъкумкIэ апшъэрэ еджапIэм щеджэн ильэкIыщта?

Ары, ны мылъкур къызыфигъэфедэзэ ар апшъэрэ еджапIэм щеджэн ильэкIыщт ятIонэрэ сабыим ныныбжь илъэсищым нэсыгъэмэ.

ЯтIонэрэ сабыир ежьхэм къахэмыкIыгъэу къокIэ е пхъукIэ аштагъэмэ, ны (унэгъо) мылъку ахэм аратынэу атефа?

ЯтIонэрэ, ящэнэрэ е ахэм къакIэлъыкIорэ сабыир къокIэ е пхъукIэ зыпIунэу зыштагъэхэми ны (унэгъо) мылъку атефэ. Къэралыгъо IэпыIэгъу тедзэ ахэм аратыным ифитыныгъэ яIэ зыхъурэр ятIонэрэ, ящэнэрэ е ахэм къакIэлъыкIорэ сабыир къокIэ е пхъукIэ заштэгъэ мафэм щегъэжьагъэу ары. Ащ ыуж илъэсищ зытешIэкIэ, ахэм ны мылъкур къызыфагъефедэн алъэкIыщт.

2007-рэ илъэсым тиунагъо ипотекэ чIыфэ къыштагъэу 2008-рэ илъэсым ятIонэрэ сабый къытфэхъугъ. Ны (унэгъо) мылъкоу къыттефэрэмкIэ а чIыфэр дгъэгъужьын тлъэкIыщта?

Ары, шъуипсэукIэ амал нахьышIу хъуным пае чIыфэу къэштъуштагъэми, ятIонэрэ сабый къышъуфэмыхъузэ чIыфэу къаIашъухьагъэми ягъэгъужьынкIэ ны мылъкур къызфэжъугъэфедэн шъулъэкIыщт. Ау ащ фэдэ ны мылъкукIэ кIэщэфырэ унэр нытхэми кIэлэцIыкIухэми зэдырямылъкоу зэрэщытыр къэзыушыхьатырэ тхылъ жъугъэпсын фае. Ипотекэ чIыфэм игъэгъужьын ны мылъкур пэIугъэхьэгъэным зыщыкIэлъэIухэрэ тхылъыр аIэкIаГъахьэ зыхъукIэ, зыгорэкIэ унагъом исхэм унэр зэдырямылъкоу зэрэщытыр къэзыушыхьатырэ тхылъыр джыри амыгъэхьазырыгъэмэ, ащ фэдэ тхылъ зэрагъэпсыщтымкIэ Іуагъэ зыщатырэ тхылъэ къагъэнэн фае.

ЯтIонэрэ сабыеу 2006-рэ илъэсым ыкIэхэм адэжь къэхъугъэм пае ны (унэгъо) мылъку арата?

Хьау, ятIонэрэ е ащ къыкIэлъыкIорэ сабыир 2007-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу 2016-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м нэс къызэлъызыубытырэ уахътэм къэхъугъэмэ ары ныIэп ны мылъку къаратыным зыщыкIэлъэIухэрэ тхылъыр заIэкIагъахьэрэр.

Ны (унэгъо) мылъкур къызыфагъефедэным зыщыкIэлъэIухэрэ тхылъым ишIын пае ны мылъкур къызыфагъефедэн алъэкIыщта?

Ары, алъэкIыщт. Ащ пае ны мылъкур нахьыбэрэ къызэрэзыгъэхьэрэ къызэрэзыдилытэрэ тхылъымрэ кIэлэцIыкIур еджапIэм зэрыс унагъохэм къэзыушыхьатырэ документымрэ пенсиехэмкIэ Фондым ичIыпIэ орган IэкIагъэхьанхэ фае. Ащ фэдэ тхылъыр зырахьылIэрэ мазэм къыкIэлъыкIорэ мазэм иапэрэ мафэ щегъэжьагъэу нахьыбэрэ ны мылъкур афагъэкIожьыщтэп.

Ны мылъкур тельытэгъэ сертификат къыратыгъ. А мылъкумкIэ ипотекэр дгъэгъужьын тлъэкIыщта?

Ары, 2009-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу чIыфэхэм ягъэгъужьынкIэ ны (унэгъо) мылъкур къызыфагъефедэн алъэкIыщт зэготхэгъэ нэбгыритIумэ язэу бзылъфыгъэр арымырэу, хъулъфыгъэм ащ фэдэ чIыфэ къаIахыгъэмэ. Мыщ фэдэ лъэхъаным пенсиехэмкIэ Фондым IэкIэжъугъэхан фае документ шъхьаIэхэм уишъхьэгъусэ зыщыщыр, ар зыщыпсэурэ е зыдэщыIэ чIыпIэм зэрэщыдэтхагъэр къэзыушыхьатырэ документым икопиерэ шъузэрэзэготхагъэм ехьылIэгъэ свидетельствэм икопиерэ яжъугъэгъусэнхэ фае.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-къулыкъу

Адыгеим ис унэгъо 6895-мэ 2010-рэ илъэсым сомэ миллион 82,6-рэ зэтытыгъокIэ аратыгъ. 2009-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу 2010-рэ илъэсым нэс пстэумкIи сомэ миллиони 152,7-рэ зэтытыгъокIэ аратыгъ.